

- מבוא 3
1. פשיטת רגל 4
- 1.1 הגדרה 4
- 1.2 "כלל הייחוס לאחור" – סעיף 84 לפקודת פשיטת הרגל 4
- 1.3 חובות בפשיטת רגל 5
- 1.4 מניעת הברחת נכסים על ידי החייב 6
- 1.5 הפטר 6
2. ההלכות השונות בכל הנוגע לפשיטת רגל במהלך גירושין 7
- 2.1 האם צו כינוס מביא לביטול תשלום מזונות שנקבעו בפסק דין של בית המשפט? 7
- 2.2 דחיית בקשות לפשיטת רגל כאשר עיקר החוב הוא חוב מזונות מכוח עקרון תום הלב 8
- 2.3 ביטול הענקה בהסכם גירושין עקב חוסר תום לב של הצדדים 9
- 2.4 מתן הפטר לחוב מזונות – אימתי? 11
3. סיכום ומסקנות 13
4. ביבליוגרפיה 14

מבוא

עבור האזרח הממוצע, ישנן מספר מטרות בסיסיות אותן הוא מבקש להגשים במהלך חייו. שתיים ממטרות אלה הן הקמת גרעין משפחתי ויצירת ביטחון כלכלי רצוף. אולם, הדרך להגשמת מטרות אלה רוויה מתחים ואכזבות, ולעיתים רבות גם כישלונות צורמים.

כאשר מדובר בפן המשפחתי, אין אירוע טראומתי יותר מאשר פירוד בני הזוג בדרך של גירושין. במסגרת הליך הגירושין נאלצים ההורים לחלק ביניהם את המשמורת על הילדים, קביעת סכומי מזונות וחלוקת הרכוש שצברו בני הזוג במהלך שנות חייהם המשותפים.

בפן הכלכלי, לצד הרצון העז להשגת חוף מבטחים כלכלי, קיימים לא מעט מצבים שבהם השאיפות הרבות מסתיימים בכישלון צורב שמותיר את האדם בפני פתרון אפשרי אחד והוא הליך פשיטת הרגל. בקצירת האומר, הליך פשיטת הרגל מאפשר לאדם לפתוח דף כלכלי חדש בחייו העצמאיים תוך שהוא מותיר מאחור את חובותיו הרבים.

במסגרת עבודת מחקר זו אבחן את הסיטואציה שבה שני המצבים שתוארו לעיל מתנגשים ומתקיימים בד בבד. כמו כן, אבחן כיצד הכרזה על פשיטת רגל יכולה להשפיע באופן ניכר על סוגיות הנובעות מהליכי גירושין, כגון העברת זכויות ברכוש המשותף, קביעת הסדר תשלום מזונות ועוד. בחינה נוספת שתיערך בהקשר זה יעסוק בשאלה כיצד ניתן להבחין האם מעשה פשיטת הרגל נועד לשם אי עמידה בתשלום מזונות מחד גיסא, וכיצד בוחנים האם הסכם הגירושין משמש ככלי להברחת נכסים מפני פשיטת הרגל, מאידך גיסא, וכיצד תום הלב משפיע על הכרעות בית המשפט במסגרת בחינתו את קושיות אלה.

1. פשיטת רגל

1.1 הגדרה

פשיטת הרגל נוגעת בנכסיו של אדם, שאין לו סיכוי סביר לפרוע את חובותיו. מטרת העל של ההליך היא לאפשר לחייב שפשט את רגלו, לפתוח דף חדש בחייו לאחר שיינתן לו "הפטור" (פטור) מן החובות הרבים שצבר. במסגרת ההליך, המטרה היא לקבץ את נכסיו של פושט הרגל, למכרם ולחלק את התמורה בין נושיו במהירות האפשרית ובמינימום הוצאות. כל הפעולות המתוארות לעיל מבוצעות על-ידי הנאמן שמונה על ידי בית המשפט בהליך פשיטת הרגל (ולא על-ידי הפושט עצמו).

מבחינה נורמטיבית, הליכי פשיטת הרגל קבועים בפקודת פשיטת הרגל¹ ובתקנות שהותקנו מכוחה.²

תנאי לנקיטת צעדי פשיטת רגל נגד חייב הוא שהחייב יבצע "מעשה פשיטת רגל". מעשה פשיטת רגל הוא העילה לנקיטת הליכים כנגד החייב ולאחריו ניתן להגיש נגדו בקשה למתן צו כינוס. צו הכינוס הוא לב לבו של הליך פשיטת הרגל, והוא ניתן לפני ההכרזה על החייב כפושט רגל. מטרת הצו, כלשונו כן הוא, לכנס את מסת הנכסים של החייב במטרה לחלקם בעתיד בין נושיו. בקשה זו יכול שתוגש על ידי החייב עצמו או ביוזמת נושיו. לאחר שיינתן צו כינוס, ימנה בית המשפט את הכונס הרשמי להיות כונס הנכסים של החייב ובנוסף, כל ההליכים המשפטיים נגד החייב יעוכבו באופן אוטומטי. הטעם בעיכוב הליכים הוא למנוע מנושה ספציפי לנגוס בנכסיו של החייב ולפגוע בדרך זו בכינוס נכסי החייב ובהליכי הגבייה הקולקטיביים.

3

לאחר מתן צו הכינוס, בית המשפט יקבע מועד לדיון בפשיטת הרגל שיתקיים 6 חודשים לאחר מתן הצו האמור. במהלך תקופה זו, רשאי כל נושה להגיש לכונס הנכסים תביעה נגד החייב, תביעה שזכתה לכינוי "תביעת חוב". לאחר הגשת כל תביעות החוב מתקיים של בירורים וחקירות של החייב ושל הנושים שהגישו תביעות חוב ובסיומם יערך הדיון בפשיטת הרגל.⁴

בית המשפט יכריז על החייב פושט רגל אם הנושים החליטו על כך באסיפתם או לא אושר הצעת פשרה בין החייב ובין הנושים. לאחר ההכרזה על פשיטת הרגל, הנאמן פועל, בין היתר: למימוש נכסי החייב וחלוקת מסת הנכסים של פושט הרגל בין נושיו, בהתאם למעמדם כנושים מובטחים או כנושים בלתי מובטחים ובהתאם לגובה חובם.⁵

1.2 "כלל הייחוס לאחור" – סעיף 84 לפקודת פשיטת הרגל

לאחר שהחייב הוכרז על ידי בית המשפט כפושט רגל, בין אם על פי בקשתו ובין אם על פי בקשת נושה, יראו את פשיטת הרגל כחלה למפרע בזמן שבו נעשה מעשה פשיטת הרגל שבגללו ניתן צו הכינוס נגד החייב וכמתחילה בזמן ההוא. במידה והחייב עשה מספר מעשי פשיטת הרגל, כלל הייחוס לאחור קובע כי המעשה הרלוונטי הוא המעשה הראשון ב-3 החודשים שקדמו ליום שבו

¹ פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980

² תקנות פשיטת הרגל, התשמ"ה-1985

³ דוד האן, "חדלות פירעון", מהדורה שנייה (2010)

⁴ שם

⁵ שם